

Bruxelles, 24. rujna 2018.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmeti:
2018/0224(COD)
2018/0225(COD)

12066/2/18
REV 2

RECH 370
COMPET 594
IND 236
MI 625
EDUC 317
TELECOM 277
ENER 297
ENV 583
REGIO 70
AGRI 415
TRANS 367
SAN 264
CADREFIN 193
CODEC 1445

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	9865/18 + ADD 1
Predmet:	<i>Priprema za sastanak Vijeća za konkurentnost 27. i 28. rujna 2018.</i> Paket Obzor Europa: Okvirni program za istraživanja i inovacije za razdoblje 2021. – 2027. a) Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata b) Prijedlog ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi posebnog programa za provedbu Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije – <i>izvješće o napretku</i>

I. UVOD

1. Komisija je 7. lipnja 2018. Vijeću podnijela paket „Obzor Europa”¹.
2. U usporedbi sa sadašnjim Okvirnim programom (Obzor 2020.), u Uredbi o uspostavi Obzora Europa dva pravna akta (Okvirni program i pravila za sudjelovanje i širenje rezultata) spojena su jedan pravni akt. Program će se temeljiti na strukturi sa tri stupa. Prvim stupom, koji je posvećen otvorenoj znanosti, osigurat će se snažan nastavak potpore izvrsnoj znanosti iz Obzora 2020. i mobilnosti istraživača te istraživačkim infrastrukturama. To će u velikoj mjeri podrazumijevati pristup odozdo prema gore. Drugim stupom posvećenim globalnim izazovima i industrijskoj konkurentnosti usmjerit će se na društvene izazove i industrijske tehnologije uz pristup odozgo prema dolje, radi rješavanja izazova i mogućnosti Unijine te globalne politike i konkurentnosti. Uz redovite pozive na podnošenje prijedloga uvest će se ograničen skup vrlo vidljivih misija. Trećim stupom posvećenim otvorenim inovacijama uglavnom će se usredotočiti na rast revolucionarnih inovacija i inovacija kojima se stvaraju nova tržišta, i to uspostavom Europskog vijeća za inovacije. Mjerama iz tog stupa također će se poduprijeti poboljšanje europskih inovacijskih ekosustava, a Unija će nastaviti podupirati Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT).
3. Ovim izvješćem o napretku obuhvaćeni su:
 - a) **Uredba** o uspostavi Obzora Europa (uključujući pravila za sudjelovanje i širenje rezultata) kojom su obuhvaćeni svi središnji elementi programa, od njegove strukture i ciljeva do predloženih proračunskih i financijskih mehanizama, europska partnerstva, misije, otvoreni pristup kao i moguće pridruživanje drugih zemalja Obzoru Europa i

1 9865/18 + ADD 1-6, 9870/18 + ADD 1-6 + ADD 6 COR 1, 9868/18 + ADD 1-2, 9871/18 + ADD 1-6

- b) **posebni program** u kojem je definirano i razrađeno obrazloženje predviđenih aktivnosti, povezana područja intervencije i opće odrednice intervencije koje su posebno određene za svaki od prioriteta Prijedloga Okvirnog programa. Time se također naglasak stavlja na provedbu i provedbene strukture (ERC, EIC, EIT) osmišljene tako da se njima ispune određeni ciljevi i provedu predviđene mjere.

II. TRENUTAČNO STANJE

Tijekom bugarskog (tri sastanka) i austrijskog predsjedanja (11 sastanaka do 13. rujna 2018.) Radna skupina Vijeća za istraživanje počela je razmatrati prijedloge Komisije na temelju tematskih paketa.

Iako je na sastancima u lipnju i srpnju naglasak bio na Komisijinu predstavljanju raznih elemenata Obzora Europa (uključujući njegovu procjenu učinka) kao i s time povezanim komentarima i pitanjima država članica, na dosad održanim sastancima u rujnu raspravljalo se o određenim pitanjima (pravne osnove, strateško planiranje, sinergije s EFRR-om, pravila za sudjelovanje).

Ministri istraživanja sastali su se 17. srpnja 2018. na neformalnom sastanku ministara (istraživanje) u Beču kako bi održali prvu razmjenu mišljenja u vezi s Prijedlogom uredbe o uspostavi Obzora Europa.

Štoviše, države članice imale su priliku pružiti pisane povratne informacije o tematskim paketima Prijedloga uredbe o uspostavi Obzora Europa, o kojima se u srpnju raspravljalo na tehničkoj razini. Na temelju informacija država članica predsjedništvo će sastaviti prvi tekst predsjedništva koji će se zatim u narednim tjednima dalje razmatrati te će se o njemu pregovarati.

Iako je većina delegacija općenito podržala navedene prijedloge Komisije, delegacije su tijekom rasprava i u pisanim komentarima istaknule nekoliko pitanja. Glavna pitanja i relevantna objašnjenja navedena su u nastavku.

1. OPĆENITO

- Pravne osnove: Obzor Europa temelji se na glavama UFEU-a „Industrija” i „Istraživanje i tehnološki razvoj te svemir” (članci 173., 182., 183. i 188.). Zbog svoje snažne potpore inovacijama Komisija je predložila da se posebni program za provedbu Obzora Europa temelji na glavama UFEU-a „Industrija” i „Istraživanje i tehnološki razvoj te svemir” (članci 173. i 182.). Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) uspostavljen je na temelju glave „Industrija” te će se i dalje financirati financijskim doprinosima iz programa Obzor Europa. Prijedlog programa Euratoma za istraživanje i osposobljavanje temelji se na članku 7. Ugovora o Euratomu.

Kako je to odstupanje od pravne osnove predložene za Obzor 2020., tijekom rasprava u okviru Radne skupine za istraživanje u lipnju 2018. više država članica zatražilo je mišljenje Pravne službe Vijeća o pravnim osnovama za Prijedlog odluke o posebnom programu koje je predložila Komisija (članak 173. stavak 3. i članak 182. stavak 2. UFEU-a) i, osobito, o upotrebi članka 173. stavka 3. UFEU-a kao jedne od dviju pravnih osnova za taj prijedlog.

Prema mišljenju Pravne službe Vijeća pravne osnove za Uredbu o Okvirnom programu koje je predložila Komisija prikladne su, ali Odluka o posebnom programu trebala bi se temeljiti samo na članku 182. stavku 4. U skladu s time, Odluka o posebnom programu trebala bi se donijeti na temelju posebnog zakonodavnog postupka (donošenje nakon savjetovanja s EP-om i EGSO-om).

Europska Komisija 11. srpnja 2018. podnijela je neslužbeni dokument u kojem potvrđuje svoj odabir dvostruke pravne osnove za Prijedlog odluke o posebnom programu. Obrazložila je svoj odabir i odgovorila na argumente Pravne službe Vijeća. Radna skupina za istraživanje raspravljala je o mišljenju Pravne službe Vijeća i mogućim daljnjim koracima² na sastancima 3. i 13. rujna 2018., na kojima je nedvojbeno većina država članica izrazila da želi slijediti savjet Pravne službe Vijeća.

2 Na temelju WK 9744/2018 INIT: Napomena predsjedništva od 27. kolovoza 2018. – Mogući daljnji koraci s obzirom na mišljenje Pravne službe Vijeća o pravnim osnovama za Obzor Europa.

- Strateško planiranje: Kako bi se ciljevi Obzora Europa proveli integrirano i kako bi se omogućio određeni stupanj fleksibilnosti pri provedbi, u Prijedlogu o uspostavi Obzora Europa predviđa se postupak strateškog planiranja kojim bi se utvrdili zajednički ciljevi i zajednička područja za djelovanje kao što su područja za partnerstva i misije. Države članice izrazile su zabrinutost u pogledu zrelosti koncepta strateškog planiranja, a osobito u vezi s formalnom ulogom država članica u tom postupku i obuhvaćenim elementima. To pitanje bilo je na dnevnom redu neformalnog sastanka ministara (istraživanje) održanog 17. srpnja 2018. u Beču. Za detaljne informacije o toj temi vidjeti ST 12071/18, Osnovne informacije o strateškom planiranju.
- Naslovi stupova: Nekoliko delegacija zatražilo je preimenovanje stupova, a posebno prvog stupa „Otvorena znanost” i trećeg stupa „Otvorene inovacije”. Razlog tomu je činjenica da ih se lako može pobrkati s drugim konceptima otvorene znanosti (stavljanje znanstvenih istraživanja i podataka na raspolaganje i omogućavanje njihova širenja čim su dostupni s pomoću digitalne i kolaborativne tehnologije) kao i s otvorenim inovacijama (otvaranje procesa inovacije za osobe s iskustvom izvan akademske zajednice i područja znanosti). Njima se Europska komisija također služi u kontekstu istraživanja i inovacija i oni su ključne značajke Obzora Europa.
- Uloga MSP-ova: Uz uspostavu Europskog vijeća za inovacije Prijedlogom o uspostavi Obzora Europa određeni broj aktivnosti Obzora 2020. nastoji se integrirati u Europsko vijeće za inovacije. Komisija se u okviru Europskog vijeća za inovacije želi usredotočiti na aktivnosti u vezi s disruptivnim/revolucionarnim inovacijama. Delegacije su izrazile zabrinutost ponajprije zbog činjenice da postupna inovacija nije izričito navedena: za mnoge MSP-ove postupna inovacija važna je metoda koja se upotrebljava za inovaciju i stvaranje novih tržišta. Nadalje su izrazile zabrinutost zbog nedostatka ciljanog instrumenta za MSP-ove, od kojeg su u okviru Obzora 2020. imale koristi tisuće MSP-ova diljem Europe.
- Uloga europske industrije i ključne tehnologije razvoja: U revidiranim aranžmanima za aktivnosti u okviru Obzora Europa ne predviđaju se posebne aktivnosti za industriju općenito kao ni za ključne tehnologije razvoja konkretno. Države članice žele vidljiviju ulogu industrije i ključnih tehnologija razvoja, uzimajući u obzir njihovu temeljnu ulogu u europskoj konkurentnosti.

- Istraživanja koja se temelje na suradnji: Među delegacijama postoji široki konsenzus o tome da se prekograničnim projektima suradnje financiranim Okvirnim programom stvara znatna dodana vrijednost. U skladu s time, te vrste projekata suradnje također moraju ostati u središtu Obzora Europa.
- Sinergije: U Prijedlogu o Obzoru Europa velika važnost pridaje se pitanju sinergija i unutar različitih elemenata Obzora Europa i, čak naglašenije, s drugim programima u okviru VFO-a Delegacije su potvrdile važnost sinergija. Međutim, izrazile su zabrinutost zbog sve veće kompleksnosti i učinka koji to ima na učinkovitu koordinaciju politika, provedbu i istraživačke zajednice koje žele sudjelovati u tim programima. Sinergije s EFRR-om od najveće su važnosti za brojne države članice i stoga je predsjedništvo 6. rujna 2018. o tome održalo tehnički seminar.

2. **UREDBA**

- Istraživanja u području obrane: U okviru programa VFO-a nakon 2020. Komisija je predložila uspostavu Europskog fonda za obranu, što uključuje ulaganja u istraživanje (uz dio za izgradnju kapaciteta). Budući da se u UFEU-u navodi da bi se sve aktivnosti Unije povezane s istraživanjem i tehnološkim razvojem trebale obuhvatiti okvirnim programom, istraživanja u području obrane uključena su u Obzor Europa (članak 5.) Iako većina država članica inzistira na jasnom odvajanju tih dvaju programa i naglašava koliko je važno i potrebno zadržati civilnu prirodu Obzora Europa, Pravna služba Vijeća u svojem mišljenju savjetuje Vijeću da u Uredbi o Obzoru Europa ojača upućivanja u vezi s Fondom za obranu kako bi se programi jasnije povezali. Pravna služba Vijeća na to se osvrnula 3. rujna 2018. u svojoj usmenoj prezentaciji Radnoj skupini za istraživanje.

- Misije: Iako je većina delegacija pozdravila ideju uvođenja ograničenog broja ciljanih misija, izražena je zabrinutost u vezi s postupkom odabira tih misija i odgovarajućim sudjelovanjem država članica (putem postupka strateškog planiranja). Države članice također su postavile pitanja o dodjeli proračunskih sredstava iz ukupne omotnice za klaster, predloženom pristupu na temelju portfelja i novoj provedbenoj strukturi putem odborâ za misije i upraviteljâ misija te njihovim ulogama, nadležnostima i obvezama, također i u kontekstu komitologije.

- Partnerstva: U Prijedlogu o Obzoru Europa predviđa se pojednostavnjeni pristup partnerstvima u kojem postoje tri kategorije partnerstava, odnosno *suprogramirana*, *sufinancirana* i *institucionalizirana partnerstva*. Države članice većinom su pozdravile to pojednostavnjenje i racionalizaciju strukture partnerstva jer se smatra da je to u skladu sa zaključcima Vijeća usvojenima 1. prosinca 2017. U dosadašnjim raspravama naglasak je bio na uključenju partnerstava kao pitanja strateškog planiranja, odnosu misija i partnerstava te uključenju rezultata ERAC-ove *Ad hoc* radne skupine o partnerstvima u kontekstu Obzora Europa. S obzirom na financijske aspekte, izražena je zabrinutost u pogledu i. nejasne ukupne financijske omotnice partnerstava, ii. nejasne definicije središnjeg upravljanja, s obzirom na to da su države članice jasno dale do znanja da ne žele stvaranje zajedničkih blagajni, iii. poteškoća u procjeni doprinosa u naravi, osobito onih industrijskih partnera, iv. izazova u vezi s pružanjem dugoročnih pravno obvezujućih financijskih obveza od strane država članica na temelju njihovih nacionalnih proračunskih ciklusa, v. poteškoća u kumulativnom financiranju iz različitih programskih izvora EU-a, vi. najmanjeg praga od 50 % država članica koje sudjeluju u institucionaliziranim partnerstvima.

- Proračun: Dosad se nije detaljno raspravljalo o proračunu. To je također slučaj i s ranom fazom cjelokupnih pregovora o VFO-u. Međutim, određeni broj delegacija zatražio je detaljniju raspodjelu proračuna zbog uvođenja misija i uključivanja partnerstava u budućnosti.

- Međunarodna suradnja / pridruživanje: Delegacije su zatražile strateški pristup međunarodnoj suradnji putem Obzora Europa, da države članice imaju ulogu u odlučivanju koje zemlje će se pridružiti te veći naglasak na uzajamnosti. Osim toga, delegacije su se osvrnule na minimalne kriterije prihvatljivosti kao i na ograničenja u vezi sa sudjelovanjem u instrumentima za jednog korisnika.
- Pravila za sudjelovanje: U Komisijinu prijedlogu pravila za sudjelovanje i širenje rezultata postoji velika dosljednost praksi uspostavljenih u prethodnim okvirnim programima, a posebno u Obzoru 2020. Rasprave unutar Radne skupine za istraživanje započele su 3. rujna 2018. sveobuhvatnom prezentacijom, a prvi pisani komentari država članica očekuju se krajem rujna 2018.

3. **POSEBNI PROGRAM**

- Prvi stup: Postoji opća suglasnost u vezi s aktivnostima i mjerama predloženima u okviru prvog stupa jer su one u velikoj mjeri (osim FET-a) nastavak aktivnosti iz Obzora 2020. te su im dodijeljeni znatno veći proračuni. Međutim, neke bi zemlje željele veći udio proračuna za aktivnosti Marie Skłodowska-Curie te je izražena zabrinutost zbog relativnog smanjenja proračuna za istraživačke infrastrukture. Osim toga, neke su države članice predložile uvođenje poticaja / bespovratnih sredstava za istraživače koji se vraćaju u EU kao i uvođenje „faze prije ERC-a” za financiranje mladih istraživača.
- Drugi stup: Iako su države članice općenito pozdravile uvođenje transdisciplinarnih „klastera” u drugom stupu, dva klastera, (b) „Uključivo i sigurno društvo” i (d) „Klima, energija i mobilnost”, ocijenile su preopširnima.
Drugo pitanje koje su istaknule bila je važnost uključivanja svih razina tehnološke spremnosti u aktivnosti drugog stupa.

- Treći stup: Države članice pozdravile su uspostavu Europskog vijeća za inovacije. Istodobno su naglasile da još imaju brojna pitanja u vezi s upravljanjem i provedbom. Zatražene su definicije različitih vrsta inovacija iz članka 2. Odluke. Osim toga, države članice pozvale su na odgovarajuće usklađivanje s aktivnostima EIT-a.

Države članice pozdravile su ideju da bi se potpora za europske inovacijske ekosustave trebala financirati u okviru tog stupa. Istodobno su zatražile daljnje pojašnjenje posebnih mjera i ciljnih skupina.

- Jačanje europskog istraživačkog prostora:

U odnosu na mjere za „dijeljenje izvrsnosti” delegacije su postavile pitanje je li predloženi proračun primjeren i jesu li aktivnosti u tom području dostatne. Određeni broj delegacija zatražio je dodatne mjere „horizontalne prirode”, odnosno mjere povezane s postupcima evaluacije, otvaranjem mreža novim partnerima ili stvaranjem posebnih aktivnosti, primjerice u okviru ERC-a. Nekoliko delegacija komentiralo je i sastav, pravodobnu primjenu i redovito ažuriranje aranžmana u odnosu na podnošenje prijedloga u okviru tog dijela Obzora Europa. Konačno, razmotreno je pitanje plaća istraživača.

U odnosu na dio „*Reforma i jačanje istraživačkog i inovacijskog sustava EU-a*” nekoliko delegacija izrazilo je zabrinutost zbog nedostatka zasebnog područja „Znanost i društvo” kako je provedeno u Obzoru 2020. i smanjenja proračuna za te aspekte u odnosu na Obzor 2020. Široka potpora pružena je poboljšanim sinergijama između europskog istraživačkog prostora i Europskog prostora visokog obrazovanja. Međutim, potrebno je detaljnije definirati stvarnu provedbu inicijative „Europska sveučilišta” i ulogu Obzora Europa u tom kontekstu.